

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredni dnevi in prazniki.

Inserati: Prostor 1 m/m x 54 m/m za male oglase do 27 m/m višine 1 K, od 30 m/m višine dalje kupijski in uradni oglasi 1 m/m K 2—, notice, poslano, preklic, izjave in reklame 1 m/m K 3—. Poroke, zaroke 80 K. Zenitne ponudbe, vsaka beseda K 2—. Pri večjih naročilih popust. Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravišтво „Slov. Naroda“ in „Narodna Tiskarna“ Kraljeva ulica št. 5, pritlično. — Telefon št. 304.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti:

v Jugoslaviji:		V inozemstvo:	
celoletno naprej plačan	K 180—	celoletno	K 240—
polletno	90—	polletno	120—
3 mesečno	45—	3 mesečno	60—
1	15—	1	20—

Novi naročniki naj pošljejo v prvič naročnino vedno po nakaznici. Na samo pismena naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Kraljeva ulica št. 5, I. nadstropje. Telefon št. 34.

Dopise sprejema le podpisane in zadoščno frankovane. Rokopisov ne vrača.

Posamezna številka velja 1 krono.

Poštnina plačana v gotovini.

Plebiscit na Koroškem se ne odgodi! — Ako bi izgreli onemogočili ljudsko glasovanje, prisodi antanta Koroško Jugoslaviji!

— Pariz, 7. oktobra. Medzavezniški svet je razpravljal o plebiscitnem vprašanju na Koroškem in odklonil avstrijski predlog, da bi se odgodil plebiscit v cona A. Plebiscit v cona A se ima nepreključno vršiti dne 10. oktobra. Ako bi pa izgreli ali nemiri, povzročeni od katerekoli

strani, onemogočili ljudsko glasovanje, bodo zavezniški glede Koroške ukrenili isto, kakor v Tešinskem vprašanju. V tem slučaju pripade koroška glasovalna cona A brez plebiscita Jugoslaviji. Ni izključeno, da v tem slučaju prisodijo zavezniški Jugoslaviji tudi Celovec.

Dr. Ivan Tavcar:

Dr. Korošec v Mariboru.

Gospod dr. Korošec je v Mariboru na shodu zaupnikov SLS razvijal svoje vodilne misli za volilni boj v konstituantu.

Njegove misli deloma niso popolnoma logične, kakor na pr. trditve, da se ima JDS v eno vrsto postavljati s socialistično in boljševiško razredno stranko, ker ji sledé le meščani, kmeti in delavci pa sta pobegnili iz njenih vrst.

Sicer je pa v govoru gospoda železniškega ministra precej točk, s katerimi se mora strinjati vsak razsoden politik. Taka točka je, recimo, tudi ona, da se bo moral kmet, če bo vodil državniško politiko, brgati za vse in vsakega, da ne bo smel nikogar prezirati, omalovaževati in izključevati. Jako čedno načelo, in če ga bo dr. Korošec vpeljal v svojo stranko, mu bomo iz srca hvaležni. Dosedaj smo vselej, kadar je prišla konservativna stranka na vladno krmilo, opazovali, da je tičala njena glavna modrost v tem, da so vsakega, ki ga niso prištevali svoji lastni stranki, prezirali, omalovaževali, izključevali in uničevali! Istotako se strinjam s prepričanjem gospoda duhovnika dr. Korošca, da bi moralo krščansko svetovno naziranje njegovim somišljenikom velelevati, da se trudijo za zblizanje, spravo in harmonijo med stanovi, ne pa da jih hujskajo na medsebojno sovraštvo in borbo.

Vprašanje avtonomije je vzel gospod minister na tak način v roke, da je zagrešil napako, katero očita demokratični stranki. Govoril je o tej stvari precej obširno, ali tudi njemu se lahko očita, da se v tem oziru še ni dovolj izjasnil. Z zadostjenjem vzamem v vednost, da je govornik priporočal svoji stranki, da naj odklanja vsak trializem, vsak

federalizem in vsak separatizem. Državo hoče gospod dr. Korošec razdeliti radi hitrejši, boljše in primernejše uprave v več pokrajin, pri čemer niti v principu ni za to, da bi se razdelitev izvršila po plemenski razliki; pač pa naj bodo tu merodajni skupni gospodarski in kulturni interesi. Za vsa ta načela sem gospodu dr. Korošču hvaležen, in samo naglašam, da je nekaj centralizma tudi v njegovih mislih, ko pripoznava, da bo za skupno državo vendarle še potreba skupnih institucij, kakor so dandanes ministrstvo za železnice in druga ministrstva v Beogradu.

Tudi glede monarhije razvija gospod doktor naziranje, kakor ga zastopajo tisti, katerim očita, da se obnašajo kot od Boga izvoljeni edini zaščitniki monarhistične ideje v državi. Ker pa po svoji enostranski vzgoji, katere gospod dr. Korošec vzlic veliki svoji oliko še do danes ni prebolel, opaza v vsakem nasprotniku hinavca, očita zgoraj omenjenim »božjim izvoljencem«, da so po svojem notranjem prepričanju v večini republikanci. Na to ledino se z gospodom železniškim ministrom nočem spuščati, ker bi bila le navadna fraza, če bi hotel zapisati, da bi se dosti več tajnih republikancev dobilo med pristaši dr. Koroščeve stranke, kakor med našo, ako bi se dobila svetilnica, s katero bi se dalo posvetiti v tajna mesta konservativnih in naprednih duš!

Predvsem pa soglašam z mnenjem gospoda govornika, da naj bi se letošnji volilni boj vodil mirno in dostojno. Gospod minister je tukaj javno nastopil z vodilom, ki mora veljati za vse stranke in tudi za njegovo osebo samo. Nočem poudarjati, da bi moral kak minister v tem

pogledu na vsak način biti boljši od drugih, vendar smo pa dosedaj bili navajeni, da so se ministri, ki so nosili visoke rede svojega vladarja, če so javno nastopali, govorili v nekaki uglajeni besedi in niso obmetavali političnega svojega nasprotnika s psovkami in zaničevanjem. Po tem načelu se gospod dr. Korošec, ko je imenoval Samostojno kmečko stranko »samostojne oštirje in kramarje«, ni ravnal ter je tako, komaj da je svoje besede spregovoril, sam grešil proti načelu, da naj se vodi volilni boj mirno in dostojno. Če imenuje politične svoje nasprotnike v prvem hipu »oštirje« in »kramarje«, se sme pričakovati, da jih bo že v drugem hipu imenoval pijance in žganjarje. Po tem obnašanju gospoda dr. Korošca bi človek sodil, da gospoda ministra nastop v Mariboru ni bil prav odkritosrčen in da je prejkone, če je zahteval miren in dostojen boj, pri tem imel v mislih samo nasprotno stranko in da samo od teh strank zahteva, da naj bodo mirne in dostojne.

Pri isti priliki je gospod dr. Korošec zagazil v staro klerikalno navado, po kateri naj se vsaka stvar generalizira. To se pravi: če se je kakemu posameznemu in če tako neznatnemu delu njegove stranke kaj očitalo, potem smo videli, da se je vnel v vrstah SLS velik vrišč in da se je tisto očitano razpilo in razkričalo kot napad na vso stranko. Po tem orožju je posegel gospod dr. Korošec tudi na mariborskem shodu ter je očital meni, da sem otvoril volilno borbo s psovko o »katoliških kavkah«. Njegovi poslušalci, katerim gospod minister ni točno in razločno povedal, za kaj mi je šlo pri teh katoliških kavkah, so morali dobiti vero, da sem tako imenoval sploh vse katoliške Slovence ali pa vsaj vse pristaše SLS. Bilo je to nelojalno zavijanje, proti kateremu govori ne samo ministrski, temveč tudi duhovniški stan gospoda dr. Korošca. Prebirajoč govor voditelja SLS na mariborskem shodu, sem pričakoval, da me govornik pri koncu svojih vodilnih misli pohvali radi mojih »katoliških kavk«, pohvali predvsem radi teza, ker on ni za razredni boj, dočim sem jaz dokazal, da nekateri mladi kraguljčki, ki sede v redakciji dr. Koroševih glasil, napenjaajo vse svoje sile, da bi ta razredni boj zanesli tudi med kmečko ljudstvo. Če bi bil gospod minister postopal logično, bi me bil moral pohvaliti

tudi radi tega, ker hoče on sam biti odločen in odličen zastopnik mirnosti in dostojnosti v političnem boju. Moja obtožba se je obračala proti zgorajšnjim kraguljčkom ali, bolje rečeno, srakoperjem — ti namreč nabadaajo svoje žrtve na bodeče trn! Znano je vsemu svetu, da gotova glasila gospoda ministra tako na Kranjskem kakor na Štajerskem, vsakega političnega nasprotnika za lase privlečejo v svoje liste, ga potem z batinami pretepejo, ga do nagega slečejo ter vržejo v koprive. Nikakor ni bilo dosledno, da je gospod dr. Korošec, ko je zastopal mirnost in dostojnost, popolnoma prezrl, da njegovi lastni listi že mesece in mesece pobijajo politične nasprotnike SLS z najostudnejšimi, najsurovejšimi osebnimi napadi, ki se največkrat izkažejo za gola obrekovanja. Če njegove somišljenike potem pozoveš pred sodišče, se umaknejo v kot in niti ne poskušajo dokazati, da so njihove žaljive trditve odgovarjale resnici. Dr. Korošec, ki je mož bistrega pogleda, je moral opaziti vsa ta nečloveška obrekovanja in kot katoliški duhovnik bi se bil moral bati za svoje re-

dakterje pri »Večernem listu«, pri »Slovencu« in morda tudi pri mariborski »Straži«, da se jim končno ne bodo obesili milinski kamni na vrat in da jih naš izveličar, ko bo sodil, ne bo dal potopiti sredi Blejskega jezera, da bodo še malo pobingljali z nožicami, nato pa se pogrezili do črne dna! In če je dostojen nasprotnik, bi bil moral svojim zaupnikom povedati, da sem jaz, govorec o »katoliških kavkah«, imel v mislih samo te brezvestne redakterje, ki nimajo na sebi nič katoliškega, ki so podobni kavkam, katere samo zategadelj iščejo temne prostore po katoliških zvonicih, da so na gorkem in da ondi, kolikor se jim ljubi, odmetavajo svoje blato!

Taka je bila stvar v resnici, in zatorej se prav zelo bojim, da bodo besede gospoda ministra, da naj se vodi volilni boj mirno in dostojno, ostale le dih v zraku in pa prazna, siva teorija, s katero se bode gospod dr. Korošec sam najbolj šalil. Kar se mene tiče, zastavljam odkritosrčno in zanesljivo besedo, da se bo volilni boj vsaj v tem listu vodil resnično mirno in dostojno, in to še celo proti slovenskim komunistom!

Naši v južni Ameriki.

Velike razvojne možnosti, ki jih ima naša država, se izpopolnjujejo s tem, da imamo v daljni tujini jake, uplivne in zavezne naše naselbine, s pomočjo katerih bi mogli razviti veliko in bogato prekomorsko trgovino. Predpogoj te trgovine pa je, da imamo s temi našimi »kolonijami« zvezo, in da se saj približno tako zanimamo za nje, kakor se oni za nas. Ker Jugoslovenci v Južni Ameriki niso samo veliki in vplivni trgovci ter podjetniki, temveč tudi naravnost vzorni rodoljubi. Ze iz čisto idealnega narodnega stališča je naša dolžnost, da prenehamo s svojo dosedanjjo brezbriznostjo napram njim in da zamujeno popravimo. Kot skromen prispevek spoznavanja jugoslovenske delavnosti in žilavosti v Južni Ameriki naj služijo te vrstice.

Svoj patriotizem kakor tudi svojo moč so Jugoslovenci v Južni Ameriki posebno leno dokazali za časa svetovne vojne in njih uspešno delo za naše osvobodjenje in ujedinjenje hočemo na kratko popisati.

Ze leta 1915 je bila osnovana za Južno Ameriko »Jugoslovenska narodna obramba«, ki je imela glavni namen, organizirati ve Jugoslovane v Južni Ameriki, propagirati idejo ujedinjenja vseh Srbov, Hrvatov in Slovencev v eno državo, podpirati junaški boj Srbije in Črne gore z denarjem ter nabirati dobrovoljce. Vseled izredne zaved-

nosti se je organizacija kljub veliki oddaljenosti posameznih naselbin hitro izvešila in že leta 1916 je bila popolnoma gotova. Ni bilo Jugoslovencev, ki bi ne bil član »J. N. Obrance« in zato pomeni statistika Obrane tudi štetje Jugoslovenov v Južni Ameriki.

Ker je največ Jugoslovenov v državi Chile, zato je bila nameščena tudi uprava Obrane v glavnem mestu Chile v Valparaisu. Močni centri Obrane pa so bili v Autafagasti, Punta Arenas in Buenos Airesu v Argentini. Poleg tega so bila osnovana številna in dobro uspevajoča društva, takozvani ogranci, v Valparaisu je bilo društvo »Velebit«, v Iquique »Lj. Gaj«, v Tocopilla »Strosmejer«, v Calama »Stanko Vraz«, v Santiagu »Triglav«. Vsega pa je bilo samo v državi Chile 11 društev ter 7 podružnic. Argentinija je štela 6 društev in 2 podružnice, Bolivija 3 društva v Oruro (»Ivan Mazuranič«), v Potosi (»Kazič-Miošić«) in v Uyuni (»Jovan Skerlič«). V državi Urugvaj je zastopalo interese Obrane društvo »Trst« v Montevideo, dočim je za Paragvaj bilo društvo »Primorec« v Asuncion in v Peru v mestu Gerro de Pasco društvo »Gundulič«. Poleg društev in podružnic pa so propagirali tudi časopisi našo stvar. V Autafagasti je izhajal list »Jugosl. državac«, v Punta Arenas »Jugoslav. domovinar«, v Buenos Airesu pa »Jadranc«. Omeniti je končno treba, da je osnovala

Nadčlovek in Vsečlovek.

Napisal Mentor.

Naša pozornost le trpi v analitičnem separatizmu preveč na penah, na površini in ne vidi, da se pretvarja, da se presnavlja jedro. Vse politične in ekonomske izpremembe so le sekundaren izraz dejstva, da se izpreminja nositelj vse kulture, človeški duh, da se pripravljata metamorfoza človeške mentalitete, nov način zaznavanja in spoznavanja, nov način čuvstvovanja in hotenja. Kakor ogromen kabel se valji iz preteklosti v bodočnost človeška kultura, vzporedno s centralno in vodilno žico duha teko politična, ekonomska, socialna, etična in filozofska žica. Izredno in splošno zanimanje bi obudila knjiga, — a morala bi biti precej obsežna! — s podrobno analizo vseh kulturnih struj, z genetičnim zasledovanjem vseh neskončnih bilk kulturnega snopa.

Tudi človeški duh je živa in plastična, rastoča in nastojna količina, nikakor pa ne dogmatsko fiksiran petrefakt, kakor uči racionalizem. Vzamemo samo en pogled na

razvoj individualne duše: kako počasno in utrudljivo delo! Ali je bil duh Aristotela - novorojenčka isti kakor duh Aristotela - moža - filozofa? In ali ni vsa kulturna historija, od diluvija do danes, samo povest o genezi človeškega duha? Kakor se je človeški duh do danes neprestano razvijal, upamo, da se bo isti proces s povečano brzino nadaljeval v vsej bodočnosti.

Kako in po katerem principu se vrši razvoj duha? Kakor razvoj vsakega živega bitja. Vzemimo na pr. metulja. Isto bitje se razvija skozi faze gosenice, bube, in vse faze so le metamorfoze istega bitja. Posamezne faze ne nastopajo presekano, ab ovo in originalno v razmerju s prejšnjo fazo, ampak vsaka nova faza vodi skozi prejšnjo, vse glavne korenine nove faze se razraščajo v prejšnji fazi. To spoznanje je največjega praktičnega pomena za vsako novo organizacijo, ki naj vedno izrase iz srede stare, sorodne organizacije. Jako neekonomična je metoda novega začetka in zunanega boja, ki le umetno krepi in vzdržuje divergentne elemente nasprotno struje. Trdnjava sovražnika se ekonomično osvaja od znotraj,

ne od zunaj! Za primerom se nam vsiljuje razvoj največje kulturne organizacije, krščanstva: njegova vitalna vrsta vodi nepretrgano iz mozaizma skozi krščanstvo Krista, apostolov in dalje. Vidimo celo, da so se postavili apostoli na širšo podlago nego ustanovitelji, in tako nam podaja historična analiza krščanstva ne samo metamorfoze mozaizma, ampak tudi elementov poganškega bogoslužja. Verska zavest je dobila doslej najadekvatnejšo abstrakcijo prirodnega, instinktivnega verstva v krščanstvu, prirodno verstvo se je najčisteje ohranilo v krščanstvu, zato je samo ob sebi umevno, da požene vsak nov razvoj verske zavesti iz krščanstva, pot nove verske zavesti vodi skozi krščanstvo. Izlam in budizem prihajata šele v drugi vrsti v poštev.

Kriza človeške kulture se javlja osobito v dveh strujah, v kojih se duh najintimneje razodeva, v verski zavesti in etiki. Nikjer ne trka razvoj tako silitno na vrata, a nikjer mu ne odgovarjajo tako gluha ušesa. Kakor da si stoji v obratnem, sovražnem razmerju fenomen podzvesti z zavestjo, ustvarni instinkti z razkrojnimi intelektom.

Kakor klici v gluhi puščavi se gube pozivi modernih prerokov Rusije: zaman nas opominja mistični filozof Solovjev, da imamo spraviti teologijo v notranjo zvezo s filozofijo in znanostjo ter tako organizirati vse območje pravega znanja kot sistem svobodne in znanstvene teozofije s sintezo mističizma, racionalizma in empirizma. Najvišja etika stremi po osvobođenju vseh bitij iz trpljenja. Nov etičen terminus: pojem odrešenja nadomešča pojem osvobođenja. Novo, užigajoče geslo mas ni več »odrešenje«, ampak svoboda, osvobođenje iz trpljenja. Moderni odrešitelj je — osvoboditelj! Naš zadnji smoter na zemlji je namestu odrešenja — svoboda! Druga dva moderna ruska, mogoče še vplivnejša preroka sta Dostojevskij in Tolstoj. Kako žareče trozvezdje na nebu slovanske kulture! In samo Solovjev je mogel napisati znamenito knjigo »La Russie et l'Europe universelle«.

Hodimo povrsti, torej najprej na Poljsko! Z neodoljivo silo je prevzela Poljake in letih 1831—1870 mistična filozofija »mesianizma«, katero so širili najodličnejši misleci in

pesniki (Wronski, Towianski, Mickiewicz, Krasinski, Cieszkowski, Slowacki).

V češki filozofiji dominira Masaryk, njegov filozofski eticizem polaga glavno noto na prebujbo verske zavesti, najslajnejšega motorja vsakega napredka.

Na Nemškem deluje za obnovo idealizma filozof R. Fackel. V istem zmislu je nastopal slavni fizičar, prirodoslovec in filozof Fechner, ki je v »Cend-Avesti« prerokoval:

»Verujem, da nauk in cerkev Krista ne bosta pojemala, ampak rasla, da se torej nekoč združijo v njej vsi ljudje.

Poganstvo je v svojih kakorkoli razcepljenih oblikah vendar živelo ohranilo zavest notranje, realne enote boga in prirode, telesa in duše, sorodnost Boga in človeka nego sedanje, dasi gotovo ne tako kakor bodoče krščanstvo.

Religija, to je krščanstvo bodočih dni, ne bo več v prepriju z drugimi religijami hodilo po zemlji, ampak premagala bo vse hojčevite religije s tem, da jih istočasno zedini.

(Dalje prihajajo.)

Obrana tri šole, ki so bile moderno urejene in za razvoj naše mladine največje važnosti.

Tako organizirani so Jugoslovenci v Južni Ameriki svojo patriotično nalogo izvršili v polni meri, kljub temu, da so avstro-ogrski konzulati na vse mogoče načine skušali ovirati delovanje J. N. O., toda popolnoma brez uspeha. Nasprotno! J. N. O. je dosegla popolno priznanje tudi od vlad Južne Amerike ter so že leta 1916 njene legitimacije veljale kot veljavni dokumenti, ki so popolnoma nadomestili avstrijske potne liste. Naši zavedni kolonisti so faktično tako bili prvi, ki so dosegli oficialno priznanje neodvisnosti vsega jugoslovenskega naroda.

Velik uspeh J. N. O. je utemeljen v ugledu in poštrevnosti njenih članov. Mnogi so darovali na leto parkrat po 10.000 dolarjev. (Baburizza, Moro in Mihanović), marljivo pa so nabirali vsi brez izjeme. Delo Jugoslovenskega Odbora v Londonu je bilo mogoče edino radi velikih podpor, ki jih je pošiljala Južna Amerika, ki je redno dala vsak mesec 10.000 frankov v zlatu. Poleg teh

rednih podpor pa je prejel londonski odbor velike izredne podpore, ki so dosegale višino 50.000 zlatih frankov. Enako so Južno-Amerikanci silno podpirali srbsko-črnogorski Rdeči križ in mu samo eno leto poslali preko 200.000 dolarjev. Poleg tega pa je vodila J. N. O. na svoje stroške vse intenzivno propagando za naše ujedinjenje in osvojenost in dosegla naravnost proti mednarodnemu pravu oficialno priznanje svojega obstoja. Enako je imelo vse dobrovoljno gibanje prav lep uspeh, kar najzgovorneje dokazuje »Jadranska legija«, ki je bila po večini osnovana iz kolonistov Južne Amerike.

Dasi najbolj oddaljeni od domovine, so ostali kolonisti v Južni Ameriki vendar njeni najbolj zvesti sinovi, ki so bili v najtežjih časih najsigurnejša opora naše nacionalne misli. Samo na nas je, da se nam nada ta podpora tudi sedaj, ko je dosežena naša svoboda. Da oni to hočejo, je gotovo, saj je naša mlada država v mnogem tudi plod njihovega dela.

Politične vesti.

== Volitve in demokratska stranka. Glavni odbor demokratske stranke je imel sejo, na kateri je bil definitivno določen program in kandidatska lista stranke. Davidović in Drašković bosta bržkone kandidirala samo v Srbiji, toda vsekakor na treh mestih. — Zdi se, da bo vodja republikanske stranke Jaša Prodanović kandidiral na Hrvatskem. Neodvisni so razvili silno agitacijo, ki se pa razteza samo na Dalmacijo. Socijalist poslanec Vitomir Korač je odšel na volilno agitacijo v Volivodino. V Črni gori bodo volitve zelo zanimive. Kakor se pričakuje, bodo tamkaj prišli na površje samo novi ljudje. Daković, ki je eden najuglednejših prvakov v Črni gori, ne bo kandidiral.

== Program demokratske stranke. Na seji demokratske stranke je bilo sklenjeno, da se takoj izda proglas na narod, v katerem se obrazloži program ter ideje stranke, s katerimi vstopa demokratska stranka v volilni boj.

== Program radikalcev. Dne 6. oktobra je bil objavljen volilni oklic in program, ki ga je odobrila konferenca radikalne stranke v dnevi 25. in 26. septembra. Program vsebuje nastopne točke: Radikalna stranka stoji na stališču krške deklaracije. Njen program je za edinstvenost države z dinastijo Karagjorgjevičev na čelu. V državi mora vladati popolna enakopravnost. Cirilica in latinica sta enakopravni. Edinstvena država naj dobi samoupravne oblasti v gospodarskem, zgodovinskem in etnografskem ozirju. Radikalna stranka ne stavlja vprašanja o problemu dveh zbornic v ustavotvornem gibanju. Volitve se morajo izvršiti na podlagi splošne in tajne volilne pravice. Kar se tiče zunanje politike, radikalna stranka na stališču integralnosti in izpolnitve naših nacionalnih aspiracij, kakor tudi obvarovanja prirobnih pridobitev Radikalna stranka je za priateljske zveze z dosedanjimi zavezniki in za zaključitve novih zvez ter prijateljstev, ki so v interesu našega narodnega napredka.

== Volilno potovanje dr. Korošca. Včeraj se je mudil v Zagrebu železniški minister dr. Korošec, ki je na zboru zastopnikov ljudske stranke imel govor, v katerem je v glavnem razvil iste misli, kakor na sestanku zaupnikov v Mariboru.

== Politiki iz okupiranega ozemlja. Dne 5. oktobra popoldne je imel glavni odbor demokratske stranke sejo, na kateri so razpravljali o tehničnih pripravah za volitve. Med drugim je bilo določeno, da se zagotovijo mandati politikom iz okupiranega ozemlja, ki bodo kandidirali v Šumadiji. Glavni zbor stranke se bržkone ne bo vršil z ozirom na to, da ne obstoje nobena sporna vprašanja, ki bi jih bilo treba rešiti.

== Iz parlamenta. Beograd, 6. oktobra. Po zadnji seji narodnega predstavnštva je zamrlo vse parlamentarno življenje. V parlament prihaja le predsednik in razni tajniki, ki pisмено rešujejo došle vloge. Vsi poslanci so odpovali iz Beograda v svoje volilne okraje na agitacijska potovanja. 12. t. m. naj bi se zopet sestala narodno predstavništvo na sejo, a je jako dvomljivo, če se bo dosegel kvorum.

== Nesoglasje v hrvatski težaški stranki. Sarajevo, 6. oktobra. V hrvatski težaški stranki (delu hrvatske zaednice) je prišlo do razkola radi volilnega kompromisa s klerikalci. Fra Marković in dr. Pavičić sta se prestopila v pučko (klerikalno) stranko, kjer je tudi dr. Mandić. Vodja pučke stranke je dr. Šutej. Velik del hrvatske težaške stranke zavrača dr. Korošev program. Dr. Sunarić in Jelavić se dosegli nista odločila ni za eno, ni za drugo grupo. Zatrjuje se, da bo pri volitvah dr. Mandić kot nositelj klerikalne liste.

== Delo državnega odbora. Beograd, 6. oktobra. Včeraj je državni odbor končal svoje delo za volitev poslancev za Srbijo. Določeni so predsedniki volilnih odborov in volilna mesta. Tudi za Makedonijo in Staro Srbijo so že določena volilna mesta, treba je samo še določiti predsednike volilnih odborov. == Kako se dela? Beograd, 6. oktobra. Odbor za podelitev polnomoči vladnim zakonskim predlogom in uredbam, ki je bil izvoljen v soboto, moral bi imeti v ponedeljek sejo. Ker pa ni došlo zadostno število poslancev, se seja ni mogla izvršiti. V tem odboru ni ne enega demokrata, ker so se člani odbora izžreballi. V odboru so poslanci: Hohnjec (klerikalci), dr. Surmin (Narodni klub) Nastav Petrović (radikalci), Lenac (izven strank), Kostić (radikalci), in Protić (radikalci).

== Kdo bo srbski patriarh? Beograd, 6. oktobra. Iz osrednjega arhierejskega zbora se čuje vedno več glasov, da naj se ne vrši volitev patriarha kakor doslej, marveč naj predloži ministristvo za verstvo regentu ukaz o imenovanju srbskega metropolita Dimitrijeva za patrijarha v podnis. Ministristvo verstva doslej še ni odločalo o tem, ker se z druge strani zahteva, da se vrši volitev patriarha.

== Tržaški socialisti. Dne 5. oktobra popoldne se je parlamentarna socialistična skupina sestala k posvetovanju. Posvetovanja se je udeležilo 55 članov vodstva stranke in zastopnikov splošne delavske zveze. Passigli je poročal o političnih razmerah v Julijski Benečiji. Poročilo je bilo odobreno. Nato je poročal odposlanec Bombacci o položaju v Rusiji in je izjavil, da se, ako se revolucija ne razširi po vseh ostalih deželah, tudi v Rusiji sruši socialno - demokratska vlada. Ravnatelj lista »Avanti« Soratti je opozarjal na ravnanjsko, ki jo kažejo ljudske množice v Rusiji napram novemu režimu in le omeniti, ali bodo pač boljševiki zmogli, da bodo vztrajali na dosedanjih poti razširjanja splošne revolucije. Serrati je se pristavil, da ruska revolucija ni končana. Celo Irina je izjavila, da je za to treba še najmanj 50 let. Serrati meni, da je za ureditev transportnih razmer v Rusiji potrebno še več desetletij.

== Italijanski komunisti brez glave in nog. »Giornale d'Italia« priobčuje ob priliki debate o izključitvi Turatija iz socialistične stranke sledečo Turatijevo izjavo: Ali imajo moskovski komunisti v Italiji snih kak moči, če se pomisli, da tvorimo mi devet desetih socialistične parlamentarne skupine in da imamo v vodstvu splošne delavske zveze veliko večino. To je neokazalo tudi zadnje gibanje kovinskih delavcev. Ali more človek živeti brez glave in nog.

== Vsenemška politika na delu. Iz Berolina se poroča, da je znani vsenemški politik in publicist grof Ernst zu Reventlow izstopil iz uredništva dnevnika »Deutsche Tageszeitung« in prevzel uredništvo tednika »Reichswacht«. Novi nemški tednik bo urejevan v vsenemškem duhu: za Nemce doma in v tujini, za nedeljivost nemškega naroda in za združitev z avstrijskimi brati.

== Poraz češkoslovaških komunistov. Socijalni demokrati so pod vodstvom Tusarja začeli v vsej republiki oster boj proti komunizmu in tretji internacionali. Delavstvo v Veliki Pragi, Brnu, Plznu, Olomucu, Moravski Ostravi, Bratislavi in drugod je začelo popuščati od svojih komunističnih zahtev. Uradna poročila pravijo, da ne bo prišlo do nobenega prevrata, pač pa se bo delavstvo zedinilo za obrambo Masarykove republike in njegovih načel.

== Ukradeni politični dokumenti. Iz francoskega poslanstva na Dunaju je izginilo pred par dnevi več važnih političnih dokumentov. Dognalo se je, da tatvine niso izvršili navadni tatovi. Načelnik dopisnega urada francoskega poslanstva na Dunaju noče dati tozadevno nobene informacije. Prški listi poročajo, da se je izvršila tatvina po nalogu madžarske vlade, kar na še ni ugotovljeno.

== Poljsko-madžarsko zblizanje. Poljski zunanji minister Sapieha je izjavil dovisnik »Az Estar«, da sta Poljska in Madžarska navezani na medsebojne simpatije in da imata obe državi skupne interese z Romunijo. Madžarsko-romunski sporazum postane lahko temelj poljsko-romunskemu zblizanju.

== Mala antanta in Romunija. »Neue Zürcher Zeitung« piše: Jugoslovensko-češka obkrožitev Madžarske je postavila Romunijo v dilemo. O tem priča predvsem negotovost, v kateri se nahaja javnost napram razmerju Romunije do male antante. Istemu bukarškemu dopisniku »Matina«, kateremu je naznanil dr. Beneš pristop Romunije, je izjavil general Averescu ravno nasprotno. Kakor znano, vidi Francija v mali Antanti zadržek za vzpostavitev Madžarske. Francija želi iz gospodarskih ozirjov pomagati madžarskemu ljudstvu in vidi v Romuniji svojega naravnega sodelavca. Ako se pomisli na vpliv, ki ga je imela Francija na svojo lastno sestro ob Donavi, se zdi francoska namera upravičena. Trianonska mirovna pogodba je priznala Romuniji iz nedvomnih zgodovinskih in etnografskih razlogov velik del ogrskega ozemlja. Francija se trudi že od julija tega leta, da vzpostavi prijateljske odnose med obema sosedoma in za revizijo trianonske pogodbe v smislu Clemenceaujevega pisma Madžarski. Stališče kabineta Averescu v tem vprašanju ni znano. Nadajna pogajanja je prevzel zunanji minister Take Jonescu.

== Boljševiško zlato na Angleškem. »Daily Mail« piše o korupciji gotovih angleških listov, ki so v službi ruskih boljševikov in omenja, da delavski dnevnik »Daily Herald« še vedno ni

pojasnil zadevo o 78.000 sterlingih. »Daily Mail« zahteva v imenu angleške žurnalistične tajne informacije o tej zadevi, ki kompromitira angleški tisk pred zunanjim svetom.

== Francoski socialisti proti komunizmu. Francoska generalna delavska zveza je imela v Orleansu kongres, na katerem se je izrekla večina delavcev proti komunizmu. Na kongresu govorili delci vseh struj. Kongres se je vršil glasovanje, katerega rezultat je zaupnica vodstvu generalne delavke zveze. Proti komunizmu je glasovalo 1480, za komunizem pa samo 691 delavcev.

== Rezultat državnoborskih volitev na Švedskem. Konservativci so dobili 48 mandata, 11 več nego do sedaj, agrarci 4, kakor prej, kmetjska zveza 11, pridobila 6 novih. Liberalci 29, izgubili 13, socialisti 61, izgubili 5, levčarski liberalci 1, izgubili 3. Pri seštavi nove vlade bodo odločevali še vedno liberalci. Nova vlada bo skoraj gotovo liberalno-socialno-demokratska.

== Millerandova zunanja politika. »Democratie nouvelle« piše: Dolgo smo se pritoževali nad slabo voljo Nemčije in nad egoizmom naših zaveznikov, ne da bi bili neke koristi iz te poštrevne vloge. Millerand je začel boljšo politiko. Ne sme se pozabiti, da ni Nemčija največji krivec. Končno je razumljivo, da se skušajo Nemci odtegniti svojim obveznostim, toda manj naravn je, da zavezniki to igra v gotovem oziru favorizirajo. Zato je Millerand v nasprotju s svojimi predhodnikom, ki je vse žrtvoval zvezi z Anglijo, Angležem dal razumeti, da nas oni ravno tako potrebujejo kakor mi nje. Lloyd George, ki to zelo dobro ve, se je uklonil. Zunanja politika je le tedaj plodonosna, če ima dovolj časa za razvoj. Millerand ima časa sedem let, da dokonča svoje delo.

== Harding za novo zvezo narodov. »Times« poroča iz Novega Jorka, da je republikanski kandidat za predsedništvo Harding imel v Baltimoru pred 20.000 ljudmi govor, v katerem je izjavil, da Amerika ne pristoni k zvezi narodov, kakor je bila stvorjena v Versaillesu. Njegovo prvo delo na predsedniškem mestu bo, da napravi načrt za zvezo narodov, kateri bodo podpirali vsi Američani. — Vsak kandidat je poln obljub in načrtov, tako tudi Harding, ki hoče po svoje zvezati narode, kako pa jih bo zvezal, ta načrt bo šele iskal, ako bo predsednik, ako ne, pa naj vrag vzame vse narode, si misli modri Harding, za katerega karakteristiko služi nam najbolje to, da se zavzema za Italijane in njihove krične jadranske zahteve.

== Vrnitev nemškega imetja v Italijo. Italijanski ministrski svet je sklenil, da se povrnejo nemškimi lastnikom njihova mala posestva v Italiji do sedanje vrednosti 50.000 lir.

== Švicarske delegacije v Zvezi narodov. Iz Ženeve poročajo, da je imenoval zvezni svet delegacijo, ki se bo udeležila glavne skupščine Zveze narodov. Delegacija obstoji iz zveznega predsednika Motta, bivšega predsednika Adori in svetnika Pavla Usterija. Na ta način bodo zastopane pri skupščini vse tri švicarske narodnosti.

== Za neodvisnost švicarskega tiska. Švicarska novinarska organizacija je imela 2. in 3. t. m. v Schinznachu občni zbor, na katerem se je razpravljalo o sedanji odvisnosti švicarskega tiska, ki stoji pod uplivom inozemstva. Konstatiralo se je, da greši v tem oziru posebno nemško in italijansko časnopisje.

== Boljševiška propaganda v Srednji Aziji in Angliji. »Times« piše: Prava nevarnost v Srednji Aziji ni boljševiško orožje ampak boljševiška propaganda. Enver pašina vojska ne bo nikdar prekorčila Amur-Darja, toda v Taškentu, v ruskem Turkestanu, so vsi vrtili boljševiško zelo močno propagando, ki jo vodi tretja internacionala. Pristajši tretje internacionala naj vendar izjavijo v kakem razmerju je njihovo britansko državljanstvo in celo njihovo parlamentarno članstvo z organizacijo, ki ima namen uničiti britansko državo.

== Bivši nemški admiral — novinar. Konteradmiral Vollerthun je vstopil v uredništvo »Münchener Neueste Nachrichten«. Vollerthun je bil preje decernat za zunanjo politiko in vodja dopisnega urada vojne mornarice. Ob izbruhu vojne je bil pri Tsingtau vjet.

== Holandska in Vatikan. Iz Haaga se poroča, da zahteva finančni minister odnolič holandskega poslanika v Vatikanu. Holandska namerava prekiniti diplomatske zveze z rimskim papežem.

== Protiboljševiška zarota v Rusiji. »Izvestia« poročajo, da so sovjetske oblasti prišle na sled novi kontrarevolucionarni zaroti. Več častnikov boljševiške vojske je napravljalo atentat za prihodnji sovjetski kongres. Do sedaj je aretiranih 27 častnikov, ki so bili izročeni revolucionarnemu sodišču.

== Prehranjevalna kriza v sovjetski Rusiji. Moskova, »Pravda« poroča, da postaja prehranjevalna kriza vedno bolj tragična in pravi: To, kar moramo sedaj prenašati, ni nič v primeri z onim, kar nam bo prinesel zima. Brez kruha smo, kaj bo z nami? Trojki pa vključimo ni spremenil svojega stališča. Na opomin nekaterih občin je odgovoril: Kaj nam moremo smrt, lakota in mraz? Svetovna buržazija proglašja naš poraz. Mi moramo vztrajati na vsak način in premagati sovražnike.

Iz naše krajevine.

== Hrvatski kulturni delavci. Dne 6. oktobra so se sestali na povabilo gosp. Dragotina Prochazke številni zastopniki vseh kulturnih organizacij v Zagrebu ter osnivalci ustanove, ki bo z materialno in moralno pomočjo poverjenosti za prosveto hrvatske pokrajinske vlade in drugih pokroviteljev vzdrževala čim realnejše zveze s čeho - slovaško republiko potom političnih činiteljev v jugoslovenski komisiji v Pragi. Čeho - slovaška komisija v Zagrebu bo pričela takoj s svojim delom. Kot njen predsednik je bil izvoljen dr. Ant. Mandić, za tajnika pa S. Musilini, medtem ko bo dr. Prochazka kot njen delegat odpoval v Prago, da organizira prve počette dela.

== Federativna monarhija. V Zagrebu prične v kratkem izhajati list »Federativna monarhija«, ki ga bo urejeval dr. Walter. == Proforsko društvo v Beogradu. Včeraj je imelo proforsko društvo svojo skupščino, na kateri je prišlo do izraza nezadovoljstva s sedanjim odborom. Zbor-

valci so prisilili odbor, da je demisijski list so izvolili nov odbor, čigar predsednik je sedaj Stefanović.

== Obrekovanje. V uvodnem članku beogradskega dnevnika »Balkan« pod naslovom »Bosna in demokracija« od 4. oktobra, se trdi, da so demokraci v kabinetu iz dispozicijskega fonda izplačali dr. Nikoli Stanojeviću ter Dušanu Vasiljeviću iz Mostara, prvemu 100.000 dinarjev, drugemu

Telefonska in brzojavna poročila.

AMERIŠKA POMOČ JUGOSLAVIJI.

— d Washington, 6. oktobra. (Brezzično.) Predsednik Wilson je v pismu senatorju Spencerju izjavil, da so vse vesti, da bi bila Amerika obljubila Srbiji in Romuniji vojaško pomoč, neresnične.

ZVEZA NARODOV.

— d Berlin, 6. oktobra. Narodni svet. Zvezni predsednik Motta je odgovoril na interpelacijo socialističnega Grimma glede volitve zastopnikov švicarskih odposlancev v zvezo narodov ter se je pri tem dotaknil vprašanja, katere druge države bodo pripuščene k zvezi narodov. Bolgarija je že prosila za vstop, dočim se Nemčija in Avstrija za to še nista pobrigali. Švica upa, da bo zveza narodov v kratkem obsegala vse civilizirane narode. Vsakomur mora biti jasno, da je Nemčija navzlic svojem porazu ostala velika država in da bi njen pristop v zvezo narodov vplival na vzpostavitev ravnotežja v Evropi.

MEDNARODNA RAZMEJITVENA KOMISIJA NA DUNAJU.

— d Dunaj, 6. oktobra. (DKU) Zastopniki mednarodne razmejitvene komisije med Jugoslavijo in Avstrijo je danes sprejel državni tajnik dr. Mayer. V svojem pozdravnem nagovoru je državni tajnik dejal med drugim: Dajte nam pri določevanju meja to, česar predvsem potrebujemo, to je, neobhodno potrebna sredstva za gospodarsko delovanje kruto prizadete države. Predsednik Craven se je zahvalil za prilazni sprejem in zagotavljal, da je bila komisija vedno objektivna ter da bo taka ostala tudi nadalje. Člani razmejitvene komisije so se ogledali tudi pri državnih tajnikih dr. Rennerju in Breiskem.

FINANČNA KONFERENCA.

— d Bruselj, 5. oktobra. Finančna konferenca je imela v ponedeljek javno sejo. posamezne komisije so nadaljevale zanočeto delo. Komisija za mednarodne finance je predložila svoje sklepe in odredbe, ki naj bi se izvršile, da bi se javni troški zmanjšali. Ostale komisije še niso podale svojih poročil.

VOLITVE PREDSEDNIKA SEVERNE AMERIKE.

— d Washington, 6. oktobra. Volitve predsednika so določene na dan 2. novembra. Največ upanja za izvolitev ima republikanski kandidat Harding.

ANGLIJA IN RUSIJA.

— d London, 5. oktobra. (Reuter.) »Evening Standard« javlja, da so se vaa pogajanja glede vzpostavitve trgovinskih odnosov med Anglijo in Rusijo končno veljavno pretrgala.

UKRAJINA IN GALICIJA.

— d London, 6. oktobra. (Reuter.) Semkaj sta dospeli dve ukrajinski od-

poslanstvi. Ena zahteva priznanje neodvisnosti Ukrajine, druga pa zahteva ustanovitev svobodne države Vzhodne Galicije na podlagi pogodbe zveze narodov.

BOJI Z BOLJŠEVIKI.

— d Dunaj, 6. oktobra. (DKU) Iz Stanislavova poročajo: Na severni fronti se razvijajo boji z novimi boljševiški divizijami. Med Zmerinko in Brailjo so Ukrajinci prodrli boljševiško fronto. Ukrajinska konjenica že deluje za hrbtom sovražnika, ki beži proti Vinici. Doslej je zajela 3000 mož in vplenila 40 strojin in 48 topov. Vse to je prišlo za boljševike popolnoma nepričakovano. Ukrajinska vlada je v vseh krajih, ki jih je osvobodila boljševikov, odredila mobilizacijo desetih letnikov.

— d Moskva, 6. oktobra. Frontno poročilo od 5. t. m. Pri Molodečnu smo zavzeli nove pozicije. Pri Novo Grodu Woljnskem prodiramo z uspehom proti reki Sluczu. Zasedli smo Litčela ter Dorušno. Sedaj se bojujemo 20 vrst južno-zapadno od Dorušne. Na južni fronti smo razpršili sovražne predstraže pri mestu Berislavu. Naše sprednje čete so zasedle Mariupol.

BOLJŠEVIŠKI PORAZ.

— d Poznanj, 5. oktobra. Frontno poročilo od 5. t. m.: Sovražnik beži proti vzhodu. Njegove čete so demoralizirane in se več ne upirajo. Konjeniške predstraže naših zasledovalnih oddelkov so dospole do Koidanowa in Stankowa. Včeraj so litvanske čete po mnogih, s težkim topniškim ognjem podprtih naskokih zasedle Merezarko. Naša protiakcija se je že pričela. Siloviti boji se vrše pri Oranyju. Močnejše boljševiške litvanske čete pripravljajo napad na severu.

PREMIRIJE MED POLJSKO IN RUSIJO.

— d Riga, 6. oktobra. (DKU) »United Telegraph« poroča: Z ozirom na to, da se je v vseh važnejših točkah dogovoril sporazum, so načelniki mirovnih delegacij v torek ob 19.40 podpisali protokol, ki določa, naj se do petka podpiše premirje in predhodni mir.

— d Berolin, 6. oktobra. (DKU) Iz Rige poročajo, da se je v vprašanju o zmejni dosegel sporazum, po katerem se pridrži stara galicijska meja. Litvanska bo ločena od Rusije po koridorju. Poljska je pri pogajanjih dosegla skoro vse, kar je zaželela.

POLJSKO-RUSKO PREMIRIJE.

— d Pariz, 6. oktobra. (Havas.) »Daily Chronicle« javlja iz Rige: Poljaki in ruski pooblaščenca so se dogovorili, da podpišejo v petek pogodbo o premirju in o prehodnem miru.

Jadransko vprašanje zopet na mrtvi točki. — Italijani delajo nove težkote.

— d Zagreb, 6. oktobra. (ZNU) »Ju-tranji list« poroča iz Beograda: Jadransko vprašanje stoji na mrtvi točki. Danes dopoldne bi moral italijanski pravnik Galanti sporočiti definitivni odgovor glede mesta in časa pogajanj. Zatem bi se imel sestati ministrski odbor za zunanje stvari, ki bi moral predložiti svoj sklep ministrskemu svetu.

— d Zagreb, 6. oktobra. (ZNU) »Rile« poroča iz Beograda: V vprašanju obnovitve pogajanj z Italijo je došlo do ponovnega zastaja ter se zdi, da so se Italijani odločili v zadnjem času, delati nove težkote, da bi stvar zavlekli. V beogradskih krogih presojajo zadevo precej pesimistično.

Glasovi s Koroškega.

— Agitacijsko gibanje za plebiscit. Koroška je preplavljena z nemškimi letaki, ki prinášajo odstavke in članke iz našega časopisja, deloma potvorbene, dostikrat docela zlagane. Prav priljubljen je Nemcem ta način, da prično na letaku s citatom iz tega ali onega slovenskega lista, na kateri potem obejijo, kakor bi bil tudi to pisal dotični list, svoja izjavljanja in hujkanja proti naši državi. Tako dva novejša letaka sta Državni proračun za leto 1920/21 v Jugoslaviji, ki citira »Domoljubac«, toda le v enem stavku. dolgem tri čube vrste, dočim je vse drugo na prosto iznišljeno in vrhu tega še tako bedasto, da se da laž kar na debelo zagrabiti. Drugi tak letak se imenuje »Dolgovi zlate Jugoslavije« s citatom iz beogradske »Politike«, kateri je na koncu prirešen rep nemškega hujkača, ki računa in računa v potu svojega obraza, da je naša država pred denarnim polomom. Pri tem pa ti plebiscitni učenjaki popolnoma pozabljajo, da imajo naši ljudje na Koroškem v rokah najzanesljivejše dokaze, kako močno nadkriljuje naša država Avstrijo tudi v denarnem oziru. Za avstrijsko krono Ti v našem plebiscitnem ozemlju ne da prav nobeden več, kakor 33 vinarjev in to tudi samo iz usmiljenja in ker tja prihajajočim Nemci nimajo drugih plačilnih sredstev. V kratkem pa je pričakovati, da bo avstrijska krona še manj vredna tako da bodo prav gotovo šle 3 avstrijske

ske na eno jugoslovensko krono. Bilo je že tako, pa bo zopet, ker nemške tiskarne dan in noč tiskajo nov denar. Da je temu tako, Ti dokazujejo dan na dan nemški časopisi. Dočim pa mislijo Nemci, da smejo nezakonovani in neovirani razširjati najostudnejše laži o naši državi, kriče in kličejo antantno vojaštvo na pomoč, če izvešajo naši ljudje po svojih izlozihab nemške časopise, v katerih označujejo članke o resničnem stanju v Avstriji. Tako vpije znani dr. Pirker v zadnji številki »Oesterreichische Rundschau«, da se razpostavljajo izjave avstrijskih državnih tajnikov o obupnem položaju Avstrije in da je bila v Borovljah na ogled postavljena »Arbeiterzeitung« s poročilom o pretepih in o fiaaku na koroškem shodu na Dunaju. Sam pa povrhu najvno priznava: »Die trostlosen Parteiverhältnisse, der in der ganzen Politik und Verwaltung schmerzlichen klaffende Riss zwischen Wien und den Alpenländern, die ausserpolitische Ohnmacht Oesterreichs machen sich auch in der kärntnerischen Frage geltend.« S tem je povedano vse. Dunaj se ne »avla« v nasprotje z alpskimi deželami. Dunaj jih bo skušal odrivati in tlatiti, samo da bo mogel sam živeti. Strankarske razmere v Avstriji so obupne, brez izgleda, da bi se kdaj dale urediti, vza uprava v Avstriji je razdrapana in v razmerju z drugimi državami je Avstrija brez moči, navezana samo na milost so-

sedov in antante. To je dragoceno priznanje. Ta dejstva bodo našim ljudem pred očmi, kadar bodo raztrgali zelene glasovnice.

— **Usoda Celovca.** Na shodih govore nemurji tudi o Celovcu in o potrebi zveze s Celovcem. Nemci vedo in včasih tudi odkrito priznajo, da čaka Celovec po izgubi cone A za Nemce gospodarski pogin, torej ako hoče živeti Celovec, bi mu ne kazalo drugega nego izreči se za priklonjenje Jugoslaviji. Po con A povdarjajo nemški agitatorji, da gre tudi za bodočnost Celovca. Res je, da je hudo prizadet Celovec, ali prav lahko se izogne gospodarski katastrofi, ki ga čaka pod Nemci. Celovski meščani naj se lepo sčunono A vred izrečejo za Jugoslavijo, pa bo Celovec živl dobro! Koroški Slovenci, vsi glasujejo za Jugoslavijo in tako povejte Celovcu, kam spada!

— **Po slovensko govore nemurji** na shodih in potem se pohvalijo v svojih listih, češ, da ni res, da bi pritiskali na steno Slovence in sramotili njihov jezik. Govore Migarij, Lučovnik, Erbučnik, Pečnik in drugi taki ljudje s pristnimi jugoslovenskimi primki. Nemurji govore slovensko, ali po 10. oktobra, ako bi Koroška padla pod noge Nemcem, bi ne hotel nobeden izmed njih več govoriti slovensko. Može s slovenskimi primki pa spadajo edinele v Jugoslavijo, saj se pretaka po njihovih žilah pristna slovenska kri, same jeziki jim rad zahaja po nemško. Le v Jugoslavijo, pa naj se povrnejo zopet v slovenstvo, iz katerega so izšli. In slovensko znajo še vsi!

— **Prave in napačne številke.** »Neue Zürcher Nachrichten« so priobčile pismo iz Ljubljane o plebiscitu na Koroškem. Pismo pravi, da je v con A Slovencev 80.000, Nemcev pa 5000 in da se bo cona A izrekla za Jugoslavijo s 75%. Prav nič ni zadovoljen s temi številkami »Kärntner Tagblatt«, ki jih hče popravi s staro lažljivo avstrijsko statistiko. Avstrija je znala šteti samo v korist Nemcem in v škodo Slovanom, zato se je pa reva končno ušela. Slovenci v con A, le pokazite, da je vas še več nego 75% in da ste vsi za Jugoslavijo!

— **Nemški časniki** na Koroškem. Glasovalna cona A je preplavalna z nemškimi časniki. Zadnje dni se je izvedelo v Ljubljani, da je dospelo v Celovec mnogo časnika celotno iz Berolina. In dr. Maks Pirker nam je povedal na uho, da so poslali tja nemški listi že pred tedni svoje poročevalce, ki so takoj organizirali izborni poročevalsko službo v »Heimatsdienst« ne samo v Celovcu, marveč tudi po vsem »ogroženem« ozemlju. Med temi poročevalci je mnogo takih, ki so se v vojni izvežbali za prvostopne vojne poročevalce (Persönlichkeiten von langjähriger Kriegserfahrungen — Erfahrung!). To da misliti! Zakaj so vojni poročevalci na Koroškem, saj se naj vrši samo volilni boj? Med temi poročevalci je tudi frankfurtski poročevalec »Grazers Tagespost« Friedrich Wlatnig (Blatnik), ki je napisal že več člankov v »Tagespost«.

— **Kako je v Avstriji.** Koroški Nemci predstavljajo Avstrijo kot deželo, kjer se cedita mleko in med. Kakšne razmere pa vladajo v Avstriji, dokazuje pismo, ki je te dni pisal iz Payerbacha neki Avstrijec ljubljanskim svojim sorodnikom. V tem pismu pravi med drugim: »Vi tamkaj v Jugoslaviji ste srečni, ker ste v živili dobro prekrbljeni. Pri nas pa se o kakšni hrani ne da govoriti, pri nas je hrana pravzaprav živinska krma. Vključ temu je vse borendno drago. Mast na karte stane 160 K kg, pod roko pa so cene še dvakrat, trikrat višje. Moka na karte stane že 66 K. Skoro si ne bomo mogli ničesar več kupiti. In vseh končin in krajev še sedaj krade, kaj bo šele pozimi!« — Tako v resnici žive v Avstriji, ali bi ne bili naši ljudje ne-smetni, ako bi se prostovoljno izrekli za to državo, kjer jih čaka samo lakota in pomanjkanje?

— **Italijan je glavni krivec,** da niso še uravnane razmere v Jugoslaviji. Ako bi bilo jadransko vprašanje že rešeno, potem bi bila že mogla Jugoslavija posvetiti vse svoje moči v glavnem svojim notranjim razmeram. Italijan pa nalašč zavlačuje rešitev jadranskega vprašanja, ker je mislil, da bo vsled tega Jugoslavija razpadla. Pa ne bo razpadla, ampak utrdila se je in proti Italijanu je vsa Jugoslavija od prvega do zadnjega človeka. Italija je sama kaznovana z zavlačevanjem rešitve jadranskega vprašanja, ker njeni tozadevni troški gredo že v milijarde. Se britko se bo kesala Italija ker je tako grdo postopala z Jugoslovani. Ta Italija je velika prijateljica Nemcev in radi tega velika sovražnica Slovencev. Koroški Slovenci bi si z zeleno glasovnico nakopali na svojo glavo tudi italijanskega vruga in poleg nemškega bi jih davil še ta.

— **Beljačani so obupali!** Poročali smo pred par dnevi, da je beljaški občinski svet sklenil prirediti v Beljaku velike svečanosti, ki bi trajale 7 dni v slučaju ako bi Nemci zmagali v con A. Razmere na Koroškem pa so se zadnje dni tako korenito spremenile, da so Nemci že docela obupali in da nihče več ne misli na zmago nemške stvari na Koroškem. Zato so tudi Beljačani opustili svoj prvotni načrt, da bi priredili po plebiscitu slavnosti in so se zadovoljili s tem, da so v nedeljo v Beljaških Toplicah sklicali shod, na katerem so se enkrat pred neizogibnim polomom demonstrirali za »nedeljeno Koroško«. Prireditve pa je bila nad vse klavna in temu se ni čuditi, saj se je vsem govornikom poznalo, da se zavedajo, da govore o tisti »nedeljeni Koroški, ki

se nahaja že v zadnjih zdihljajih. Po shodu so priredili spreved v mestu, toda ta spreved je bil na las podoben mrtvaški povorki, pri kateri je po vrhu še godba svirala staro avstrijsko himno, katere melodijo so Nemci porabili za znano pangermansko pesem »Deutschland, Deutschland, Deutschland über Alles, über Alles in der Welt!« Stvar se je končala brez vsakega navdušenja in razpoloženja. Vse se je pač zavedalo, da klenka nemški Koroški že mrtvaški zvon.

NEMŠKE VOLILNE GOLJUFIJE NA KOROŠKEM.

— **d. Velikovec, 6. oktobra.** Da bi v zadnjem trenutku izpremenili ugodni izid plebiscita, so vzpirili Nemci to-le zvijačo: Priglasili so v začetku na tisoče takih glasovalcev, ki se dne 1. januarja 1919 niso nahajali niti v pasu B. Še manj pa v pasu A. Večino teh glasovalcev so Nemci na občinskih komisijah najprej sami zavrgli, potem pa so se obrnili na plebiscitno komisijo s trditvijo, da bi ti priglasenci izgubili možnost pritožbe, ker so preoddali, da bi se mogli pravočasno obvestiti.

Kako boste v nedeljo glasovali Korošci?

Nobeden Slovenec, nobena Slovenka, ki ima glasovalno pravico, ne sme v nedeljo ostati doma! — Vsi brez izjeme na volišče! — Nobeden ne sme pozabiti doma glasovalne legitimacije. Pazite na legitimacijo, da je Vam kdo ne izmakne! Od nikogar si ne dajte izvabiti legitimacije! Ko stopite na volišče, oddajte legitimacijo glasovalni komisiji, ki bo poiskala vaše ime v glasovalnih imenikih, ter ugotovila Vašo identiteto. Na to izroči glasovalna komisija dotičniku kuverto in dve glasovnici — belo in zeleno. Na beli glasovnici je tiskano: »Jugoslavija« („Jugoslaven“) na zelenih pa: »Österreich« („Avstrija“). S kuverto in obema glasovnicama stopi v volilno celico, deni belo glasovnico celo in popolnoma nepoškodovano v kuverto, raztrga zeleno glasovnico na dva dela in utakni ta dva raztrgana kosca papirja tudi v kuverto. Na to zalepi kuverto, stopi iz glasovalne celice in izroči to kuverto predsedniku občinske glasovalne komisije. Na glasovnico ne smeš ničesar napisati ali pripisati. Eno pa si predvsem zapomni: Bela glasovnica mora ostati cela, zeleno glasovnico pa moraš raztrgati na dva dela.

Dnevne vesti.

V Ljubljani 7. oktobra 1920.

— **Pristašem JDS v Ljubljani.** Pozivamo Vas, da takoj pregledate volilne imenike, ki so razpoloženi. Ugotovite, če je vsak naš pristajač vpisan v volilni imenik in če je pravilno vpisan. V volilni imenik spada vsak moški, ki je bil dne 25. septembra 21 let star in ki biva že pol leta v občini. Nasprotnike, ki nimajo teh pogojev, izreklamirajte. Opozorjamo, da so volilni imeniki zelo nepopolni, da so izpuščene cele hiše, celi deli ulic, zato naj vsakdo pogleda, če je vpisan. Volilni imeniki so na razpolago v tajništvu JDS, Narodni dom, I. nadstropje, in sicer vsak dan do ponedeljka od 9.—13. in od 15. do 18. ure ter v posameznih okrajih pri političnih društvih JDS. Z reklamacijami hitite, ker v ponedeljek konča za Ljubljano reklamacijska doba.

— **Čehi in volilni imenik.** Večina Čehov, ki stanujejo stalno v Ljubljani, je izpuščena iz volilnega imenika. Napaka se bo najbrže uradno popravila, vendar je žetli, da se vsakdo sam pobriga za vpis v volilni imenik in prinese volilni komisiji potrebna izkazila.

— **V Mostah.** kakor po vseh drugih občinah je razgrnjen volilni imenik. Reklamacijsko postopanje pa se vrši silno zaporno. Kakor izvemo, je večina naših ljudi v Mostah izpuščena iz volilnega imenika. Pri reklamacijah je treba prineseti s seboj potrdila, da je dotični naš državljan in da stanuje že eno leto v občini. Ti dve potrdili se dobijo na policijskem ravnanstvu ter sta prosti kolka. Kot izkazilo o starosti mora veljati vsak uradni dokument. Iz katerega se da starost reklamirance razvideti, če ni mogoče prineseti ob pravem času krstnega lista ali kolka prostega izpiska iz župniških knjig. Volilce opozorjamo, da je v njih lastnem interesu, da se takoj pobrigajo za vpis v volilni imenik.

— **Sramotna srovnost.** Zgodilo se je nekaj, kar bi človek niti v sanjah ne bil mogel pričakovati: zagrešila se je namreč srova brezvištetnost proti velezaslužni gospe, ki si je pri življenju pridobila veliko zaslug za narodno probu in narodne zavode v Ljubljani. Sedaj počiva gospa Marija Murnikova že dolgo vrsto let na pokopališču, a nam, ki smo imeli priliko opazovati njeno neumorno in uspešno delovanje, stoji njena vzorna oseba pred dušo še vedno, kakor da bi jo obevali solnčni žarki. Njeni častilci so svojčas v Narodnem domu za katerega se je pokojnica tudi pahal, posvetili njeno podobno, ki je krasila tako imenovano »gospojno sobo«. Po prevratu je ta podoba — nočemo misliti, da se je to zgodilo na povleje unrave, zgignila pod streho, okvir pa je bil morda ukraden ali za kak drug name porabljen. Ko je pri neki priliki atlet v areni Narodnega doma dajal svoje predstave, vzdigoval tam težke cente ter metal ob tla orjake, katere je klical na boj, ker potreboval je za svoj lepak desko in deske niso imeli, prinesli so mu iz podstrešja gospe Murnikove podobo brez okvira. Ta podoba je tiste dni v isela v areni, zalpenjena z lepaki, iz katerega je gledal obraz gospe Murnikove. Potem so rešili podobo in sedaj tiči za neko pečjo v Narodnem domu brez okvira in s raztrganim platnom. Mi ne

Res so dosegli, da so dobili nemški zastopniki pri distriktnih svetih dovoljenje, da predložijo lahko sami prizive za vse te odsotne brez vsakih informacij, brez pooblastila in brez avtentičnih dokumentov. Da to izvedejo, se je njim na ljubo celo podaljšal prvotni reklamacijski rok za 4 dni. Pri dosednji praksi distriktnih komisij, ki zavračajo uradna potrdila naših uradov, priznavajo pa pri nasprotnikih celo privatno, od nasprotnikov sestavljena priporočila, je jasno, da bo na ta goljufiv način prišlo več tisoč nepravilnih glasovalcev v imenik, ne da bi slovenska stranka v 9. oktobra sploh izvedela, koliko in katere osebe se bodo na ta način vpisale v volilni imenik.

ZAVEZNIŠKI ČASTNIKI V PLEBISCITNO OZEMLJE?

— **d. Pariz, 5. oktobra.** Dunajski korrespondenčni urad poroča: Poslaniška konferenca je danes sklenila, da odlošje najmanj 100 zavezniških častnikov v glasovalno ozemlje na Koroško. (Stavimo, da je to poročilo tendenciozno, odgovarjajoče samo nemški pobožni želji.)

škim napisom ter deklarirajo nad vsakim nemškim pečatnikom: »To je škan-dal, ki presega vse meje!« — Ti ljudje so bili smešni fanatiki poprej in so smešni fanatiki danes. Ker so v malenkostnih velikanski, si domišljajo, da so vzorni Jugoslovani. Prej so vohali povsod veleizdajstvo, zdaj vohajo povsod veleizdajstvo. Tako sem čital te dni pritožbo proti pečatniku davčnega urada v Ljubljani, pritožbo, ki je menda naperjena na gotovo osebo. Tej osebi se očita, da je »zastarel, starokopiten, brez narodnega čuta« t. d. Resnica pa je, da ima urad cele kupe slovenskih štampilj iz gumija in da so se za vse davčne urade tudi pečati iz medenine že davno naročili a jih še danes ni! Naročila jih je delegacija za vso Slovenijo, a če jih ne dobi, ni to krivda davčnega urada. Trgovske knjige pa se morajo pečatiti. Na pečatni vosek ni mogoče pritiskati gumijeve štampilje, zato se mora v uporabljeni še stari pečatnik. Jugoslovija se za to ne podere. S tiskovinami je isti križ. Papir in tisk je danes strašno drag; po vseh uradih se za to uporabljajo stare tiskovine, a se slovenski izpolnjujejo. Ker ni papirja, se v uporabljuje celo nepopolne strani starih nemških aktov in za važna poročila mora zadoščati četrtinka pole, za važna potrdila celo le ena osminka! Povsod se mora do skrajnosti štediti, kajti kreditov ni in pavšali ne zadoščajo niti za peresa. Kadar bodo papirnice ceneje in se tisk poceni, se seveda vse izpremeni.

Uradnik.

— **Carinske olajšave za industrije,** obrtnike in poljedelce. »Službene Novice« prinašajo v štev. 61.602 z dne 23. septembra 1920 s katero se z neznatnimi izpremembami podaljšuje veljavnost lanskega naredb št. 17.392, po kateri so industriji, obrtniki in poljedelci pri uvozu za lastno porabo potrebnih strojev in obratnih surovin carine oproščeni, oziroma plačujejo za nekatere predmete brez ozira na provenienco le minimalno carino. Carinskemu uradu je treba predložiti pri vsaki pošiljki potrdilo trgovske zbornice in potrdilo trgovskega ministrstva v Beogradu, da uvažana blaga niti v državi ali ne v zadostni množini. Podrobno besedilo naredb prinesemo v prihodnji številki.

— **Iz Metlike nam pišejo:** V soboto in nedeljo zvečer je bil prireditelj Koroški odbor v korist koroškemu plebiscitu v prostorih Narodne čitalnice dve igri: »Zenski jok« in »Bratrance«. Moralni in gmetni uspeh sta prav zadovoljiva. — Ga. dr. S. nas je s svojim nastopom naravnost presenetila. Obe vloji »gospice« in »ženo g. Davorinac« je igrala kar najbolje. Kdor je ne pozna, bi mislil, da ima pred sabo dobro izšolano in izvežbano igralko po poklicu. Dalje je bil izvrsten v vlogah »tajnika« in »g. Davorinac« g. učitelj M. Pa tudi ostali člani so svojo nalogo častno rešili. — Koroški odbor izreka tem potom vsem igralcem toplo zahvalo za njihovo poživljalnost in čitalnici zahvalo za brezplačno prepušitev gledaliških prostorov.

— **Ena starejših podružnic Družbe sv. Cirila in Metoda** je ona v Velikovu, ki je s svojim narodnim delom mnogo pripomogla do ohranitve narodne zavednosti v tem kraju. Ustanovljena je bila 6. oktobra 1893. Cirilmetodariji, ki ste delali dosedaj s toliko poživljalnostjo, vsi na krov v odločilni uri! Na krov podružnice v Beljaku, v Blacah in Borovljah, v Glinjah, Kotmarivasi in Prevaljah.

— **Olepašna mesta.** Z zgradbo palače Kreditne banke ob Wilsonovi (Dunajski) in Aleksandrovi cesti nastane med prvo in Tomanovo ulico nova — Gajeva ulica. Seveda bo to le deloma popolna ulica, ker desna vrsta poslopj — ostanki starih hiš — pač ne spada v središče mesta in v novo ulico. Torej bo treba misliti pri otvoritvi te ulice in izročitvi ceste janemu prometu tudi na primerno olepašno starih facad ali pa popolno prenovitev teh hiš kot ostankov starega vojaškega oskrbovališča.

— **Posestniki in najemniki zemljiš** se opozarjajo na razglas mestnega magistrata ljubljanskega o pokončevanju škodljivega mčreca.

— **Tvrda klavirjev Alfonz Breznik** na Kongresnem trgu je vpeljala prodajo klavirjev na obroke. S tem bo de omogočen pouk v klavirju tudi srednjih in uradniških slojev. Več v tozadevnih oglaših.

Kultura.

Repertoar Narodnega gledališča.

Drama:

Cetrtek, 7. oktobra: Za narodov blagor. A.
Petek, 8. oktobra: Anfisa, E.
Sobota, 9. oktobra: Pygmalion, B.
Nedelja, 10. oktobra: Hasanaginica, izven.

Ponedeljek, 11. oktobra: Za narodov blagor. D.

Opera:

Cetrtek, 7. oktobra: Faust, B.
Petek, 8. oktobra: Glumaci, Kraljica luk, D.
Sobota, 9. oktobra: Od bajke do bajke, A.

Nedelja, 10. oktobra: Trubadur, izv. Ponedeljek, 11. oktobra: Zaprti.

— **V ponedeljek koncert Ljubljanskega Zvona v Uniuu.** Spored na lepaki, vstopnina v trafiki Dolenc. k
— **Spored koncerta »Ljubljanskega Zvona«**, 11. t. m. v Uniuu. 1. A. E. Adamič: Pesem o beli hišici, b. E. Adamič: Res, oženil bise, moka zbora. 2. A. Lajovic: Pesmi s a m o t e, poje g. Josip Rijavic, spremlja g. Janko Ravnik. 3. E. Adamič: Poj petelin, zoro mi nasnanjaj,

ženski zbor s klavirjem. 4. a) M. Milojević: Nifla, b) Japan, c) F. Lhotka. Karanfile, d) Kiša pada, poje g. Josip Rijavic, spremlja g. Janko Ravnik. 5. a) J. Pavčič: Kaj ne misli, b) J. Ravnik: Zvenjica, c) A. Lajovic: Kiša, d) A. Lajovic: Medved z medom. Mešani zbori. Vstopnice v Dolencovi trafiki.

Sokolstvo.

— **Sokolski »Koroški dan«.** Ker še niso došla poročila iz cele države, temveč le od nekaterih žup, ne moremo podati še končnega računa. Dosedanjih dohodki znašajo čez 150.000 K — iz večine žup pa še nimamo točnih poročil. Tako je n. pr. Sarajevu poslalo danes 40.000 kron, ostanek pa še sledi. Denar se sproti nakazuje Narodnemu svetu za Koroško v Velikovu.

Društvene vesti in prireditve.

— **Zborovanje učiteljskega društva** za kranjski šolski okraj se preloži zaradi plebiscita od 11. oktobra na prihodnji ponedeljek, dne 18. oktobra t. l. Spored in čas zborovanja je isti.

— **Pevsko društvo »Zvon«** v Trbovljah preloži vsled nepričakovanih ovir za 9. tm. napovedani koncert na 24. tm. ob 8. zvečer. k

Gospodarske vesti.

— **g. Mariborski sadni trg.** Iz Maribora poročajo, da se v zadnjem času vrši zelo živahna kupčija s sadjem, zlasti jabolk. Samo v pesniški dolini se je pripravilo za izvoz nad 100 vagonov sadja. Iz okolice Pesnice se dan na dan dovažajo celi vozovi plemenitih jabolk na postajo. Kmetje dobivajo za en sam dovoz od 2000 do 3000 K. Za nekatere kmetje tvori kupčija s sadjem glavni dohodek. Jabolka se izvažajo v Holandijo, Anglijo, na Švedsko, najmanj pa v Avstrijo. Razveseljivo je dejstvo, da so se pojavili v Pesnici trgovci iz Holandije, ki so doslej nakupovali sadje v Franciji in ki izjavljajo, da je naše sadje prvostopno. Ugodne kupčijske razmere so provzročile, da je tekom 14 dni poskočila cena jabolkom in sicer od 1 K do 1 K 80 vin na 3 K za eno jabolko. Tudi na postaji St. Ilj se je pripravilo za izvoz nad 50 vagonov sadja.

— **g. Priljaga civilnih internirancev iz Amerike.** Generalni konzulat kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev na Dunaju je prejel od državnega urada za zunanje stvari na Dunaju verbalno noto z dne 29. avgusta t. l., v kateri se sporoča, da je v zadnjem času dospelo na »Kriegsgefangenen- und Zivilinterniertenamt« na Dunaju iz Angleske mnogo prtljage, ki je last bivših avstrijskih in ogrskih civilnih internirancev iz Amerike. Razen tega ima v kratkem dospeti še nova pošiljatev take prtljage iz Angleske. Ker je avstrijski državni urad za zunanje zadeve mnenja, da se med to prtljago nahajajo tudi stvari naših državljanov, ki so se v poslednji dobi vrnili iz Amerike, se interesenti opozarjajo na to okolnost, da morejo poizvedeti, kje se nahaja njihova prtljaga. — d

— **g. Neuspeh trgca z vzorci v Lipskem.** Švicarski listi poročajo, da je imel trg z vzorci v Lipskem, ki se je zaključil koncem avgusta, velik neuspeh. Kupčije so bile mnogo slabše, nego na trgu letošnji spomlad.

— **d. Beograd, 6. oktobra.** (Borža.) Devize: Pariz 205.—207, London 107 do 110, Berolin 48.—49, Zeneva — Curih 0.—515, Praga 49.—49.50. Valute: 20dinarski zlati 23.90—24, angleški funti 105.—107, francoski franki 207.50 do 208.50, ameriški dolarji 30.60—30.80, italijanske lire 133.—133.50, bolgarski levi 41.50—42.50, romunski lei 56.50 do 57, nemške marke 50.50—51.50, drahme 310.—320, češkoslovaške krone 44 do 45, avstrijske krone 10.—10.20.

— **d. Zagreb, 6. oktobra.** (ZNU) Devize: Berlin 194.—195, Italija 512.—515, London 419.—425, New York 120.—121, Pariz 810.—815, Praga 155.—164, Švica 2000.—8, Dunaj 35.75—36. Valute: Dolarji 120.50 do 121, avstrijske krone 37.—37.50, carski rublji 126.—130 francoski franki 300.—0, napoleonardi 417.—425, nemške marke 190 do 200, romunski lei 224.—226, italijanske lire 507.—520, turške lire v zlatu 440.—465, čeho — slovaške krone 170.—175.

— **d. Curih, 6. oktobra.** (ÖTU.) Devize: Berolin 9.65, Holandija 193.80, Novi Jork 624, London 21.82, Pariz 41.60, Milan 24.80, Bruselj 43.85, Kodanj 87.50, Stockholm 124.50, Kristijanija 87.50, Madrid 91.60, Buenos Aires 230, Praga 8.10, Beograd 20.50, Zagreb 5.05, Dunaj 2.10, avstrijske žigosane krone 1.75.

— **d. Dunaj, 6. oktobra.** (ÖTU.) Devize: Amsterdam 9350, Berolin 548.50, Curih 4800, Kristijanija 4100, Kodanj 4100, Stockholm 5950. Valute: nemške marke 542.50, romunski lei 535, bolgarski levi 400, švicarski franki 4775, francoski franki 2025, italijanske lire 1250, angleški funti 982, ameriški dolarji 290, carski rublji 240. Tečaj v prostem prometu: Zagreb 264.—284, Budimpešta, plačila v žetih poštne hranilnice 94 do 104, plačila v žigosanih kronah 94—104, madžarske žigosane krone 96—106, Praga 434.—460, Varšava in Krakov v zlatih markah 109.—117, češkoslovaške krone 5000aki 430.—456, manjši bankovci 430.—456, novi dinarji 1060.—1110.

— **d. Praga, 6. oktobra.** (ČTU.) Amsterdam 2448.50, Beograd 249, Zagreb 62, Dunaj 22, Budimpešta 22, Varšava 25, Sofija 103.50, Bukarešta 143.25. Valute: jugoslovenski dinarji 245, avstrijske krone 22.

Najnovejša poročila.

NEMŠKE NAKANE.

— Celovec, 6. oktobra. »Helmoldienst« je sklenil, da bodo Nemci zadnje dni skušali za vsako ceno izzvati izgrede in pretepe v glasovni coni A, češ, da je edino na ta način mogoče Antanto prisiliti, da odgodi plebiscit.

ZADNJA SEJA PLEBISCITNE KOMISIJE.

— Celovec, 6. oktobra. Medzavezniška plebiscitna komisija bo imela v petek svojo zadnjo sejo, da izda zadnje odredbe za plebiscit.

ITALIJANSKO - FRANCOSKA DEMARŠA V BEOGRADU.

Rim, 6. oktobra. Iz Valone oročajo, da je italijanska vlada sorazumno s francosko vlado poslala v Beograd diplomatsko noto, v kateri zahteva umik jugoslovenskih čet iz Albanije na državno mejo od 1. 1913.

VOLPIJEVA MISIJA V BEOGRADU.

Rim, 6. oktobra. Ob priliki povratka polnomočnega ministra Volpija iz Beograda piše »Idea Nazionale«, ki je v dobri zvezi z rimskimi političnimi krogi, da se Volpijev obisk v Beogradu lahko smatra kot simptom neuspeha grofa Sforze. Ker se je Volpi kot zastopnik italijanske vlade pogajal z jugoslovensko vlado o črnogorskih zadevah, pomeni to preliminarni razgovor o jadranskem vprašanju in da smatra Italija Črno goro kot sestavni del Jugoslavije.

ITALIJANSKI SOCIJALISTIČNI POSLANCI ZA JUGOSLOVENE.

— Trst, 6. oktobra. Na zborovanju italijanske socijalistične parlamentarne

skupine je bila soglasno sprejeta resolucija, v kateri se konstatira med drugim neznojni položaj v Juljski Benečiji, obtožuje sedanjo meščansko vlado, ki je odgovorna za vse divjaške izgrede neodgovornih nacionalističnih elementov, zahteva upravno in pristaniško avtonomijo, ki je potrebna za zblizanje v Juljski Benečiji živečih narodnosti, takojšnja odprava oblasti, izročenih vojaštvu in kraljevim komisarjem, hitra rešitev reškega vprašanja na podlagi socijalističnih zahtev in prave neodvisnosti ter se obtožuje nacionalistična in klerikalna propaganda, ki zatira italijanski in slovenski proletarijat v Juljski Benečiji. Socijalist Regent je govoril o zatiranju Slovcov v zasledenem ozemlju in zatiral, da slovenski socijalisti nimajo namena boriti se proti Italijanom. Na Regentova izvajanja je odgovoril poslanec Treves, ki je zagotovil pomoč italijanske socijalistične stranke slovenskemu delavstvu v Italiji. Treves je rekel med drugim: V Italiji imamo stranko, v kateri so vsi oni, ki so odgovorni za vojno. In ravno ti so oni, ki nočejo miru z Jugoslavijo in ki zatirajo, da se Italiji ne mudi in da lahko ostane tam, kjer je, tudi četa desetletja.

Giuseppe Passigli je v dolgem referatu zahteval pokrajinsko in občinsko avtonomijo ter rekel med drugim: Slovani prebivajo na tej zemlji najmanj enajst stoletij. Tu so rojeni, tu živijo, delajo in producirajo, tu je njihov dom, njihova pravica. Italijanska politika je vzrok, da tožijo Slovani po Avstriji in da sovražijo Italijo.

ITALIJANSKA EKSPANZIVNOST.

Trst, 6. oktobra. »Il Piccolo« poroča iz Curiha da se sestanejo jugoslovenski in italijanski delegati v najkrajšem času na švicarskem ozemlju. To

vest potrjuje tudi brzojavka iz Beograda. Nadalje poroča »Il Piccolo«, da je imel tajnik parlamentarne kluba italijanskih klerikalcev, poslanec Tovini, na potovanju skozi Bern razgovor z urednikom švicarske telegrafične agencije, kateremu je izjavil z ozirom na rešitev jadranskega vprašanja sledeče: Morem zagotoviti, da je italijanska vlada trdno odločena, da pride kolikor mogoče hitro do rešitve. Podlaga za sporazum je taka, da ne bo težko priti do sporazuma, ako se na nasprotni strani niso odločili proti. Višji interesi zahtevajo, da dobi Italija pristojo pot za svojo ekspanzivnost proti orijentu.

Rim, 6. oktobra. »Idea Nazionale« zahteva, da italijanska vlada odločno dementira beograjske vesti, po katerih naj bi grof Sforza prešel v Beogradu za nadaljevanje pogajanj. List trdi, da je grof Sforza vsak dan bolj popustljiv. Nato polemizira z beograjsko »Pravdo«, ki izraža upanje, da se bosta Giolitti in Sforza odpovedala pretiranim zahtevam. Radovićeva spomenica vladi za rešitev jadranskega vprašanja se ujema z izdajo grofa Sforze proti Črnogorcem, ki jih hoče prodati za skledo jadranske leče. Prepričani smo, pravi list, da grof Sforza ne bo sklenil ničesar na korist Italije in da se mu tudi ne bo posrečilo dobiti plačilo za osvoboditev severne Albanije.

PRELIMINARNI MIR MED RUSIJO IN POLJSKO.

Berlin, 6. oktobra. Kakor se zadržuje, bo v petek, 8. tm. podpisan preliminarni mir med Rusijo in Poljsko. »United Telegraph« poroča iz Rige, da je prišel sklep preliminarnega mira obeh delegacijama, tako poljski, kakor ruski, precej nepričakovano. V teritori-

jainih vprašanjih je prišlo do sporazuma na ta način, da ostane stara meja Galicije v veljavi, Litvinska pa se loči od Rusije s posebnim koridorjem. Poljska je dosegla vse, kar je hotela. Glavni vzrok ruske popustljivosti je opasen notranji položaj Rusije, ker bi sicer ta nikdar ne privolila v odcenitev Litvinske.

PROGA LJUBLJANA - BEOGRAD - SOLUN.

— d Beograd, 6. oktobra. (ZNU) Uprava za zgradbo železnice je prejela kredit 40 milijonov dinarjev za popravo železniške proge Ljubljana - Beograd - Solun. Del kredita se uporabi za dovršenje pričetega dela na progah ozkojih železnic.

300 MILIJONOV LIR ZA JAVNA DELA.

Rim, 6. oktobra. Zadnji ministrski svet je glasom razglašal uradnega lista dovolil za javna dela 300 milijonov lir.

APROVIZACIJA UBOŽNIH.

— d Beograd, 6. oktobra. (ZNU) Gospodarsko-finančni odsek bo odobril ministrstvu za prehrano in obnovu države kredit 20 milijonov dinarjev za nabavo živil za obubožane kraje. Siromašnim prebivalcem v teh krajih se bo delila hrana brezplačno, nekoliko bolj premožnim za polovično ceno, premožnim pa za vso ceno.

PADANJE AVSTRIJSKE KRONE V CURIHU.

Curih, 6. oktobra. Na današnji borzi je avstrijska krona znova padla in sicer devize na 21, avstrijske žigosane kroge pa na 175.

DEMobilizacija na ČESKEM.

— d Praga, 6. oktobra. (ČTU) Predsednik Masaryk je odredil splošno demobilizacijo.

Poizvedbe.

— Poizvedba. Ali je kateremu se vračajočih vojnih vjetnikov iz Sibirijskega koroškega vojnega ministrstva iz Primorskega. Služil je v vojni pri K. k. Landst. M. B. št. 14, II. Feldkomp. Zadnje poročilo imam od njega dne 10. junija 1918 iz Tobolska v Sibiriji, lager voj. plenih. Kdor kaj ve, naj mi blagovolji sporočiti na naslov: Marija Strukelj, Ormož št. 17. — Stroške povrnem.

— Poizvedba. Ivan Klojčnik, star okoli 10 let, beje iz mariborske okolice, brez staršev, je bil 15. septembra 1920 prijet, ko se je potikal okoli južnega kolodvora v Zagrebu. Čez dva dni je bil pripeljan v Ljubljano, kjer je bil oddan v državni dečji dom v Bohoričevi ulici št. 29. Vse poizvedbe po njegovih svojih so ostale odslej brezuspešne. Kdorkoli bo vedel kakše podatke o Ivanu Klojčniku naj to javi podpisane oddelku. — Poverjenstvo za socialno skrb v Ljubljani, oddelek za zaščito dece in mladine.

Glavni urednik:

Rasto Pustoslavšek.

Odgovorni urednik:

Božidar Vodeh.

1. brač in bisernico zamenjam za citre. Prašati v Kolizeju vrata 49. 7607

Prodaja se lepo izdelan in dobro ohranjen biljard (Wendehret). Naslov pove upravnistvo Slov. Naroda. 7574

Kolo novo Wafferrad, in otroški voziček, rabljen, se prodaja. Vprašati se na Selu št. 10, pri Ljubljani. 7582

Klavir (Stutzfögel), črn, se za nizko ceno prodaja. Naslov pove upravnistvo Slov. Naroda. 7617

Gospodinjstvo, ki zna samostojno kuhati in opravljati vsa h gospodinjstvu spadajoča dela išče vdovec. Naslov pove upravo Slov. Naroda. 7620

Napredaj 6 vagonov bukovega olja dvojne fine sani in lestveni voz na 4 peresa in z oljnatimi osmi. Anton Jakomini, kovač v Kočevju. 7631

Gospodinja išče mehlovanje sobo za takoj. Ponudbe pod »Mehlovanje soba 7628« na upravnistvo Slovenskega Naroda. 7628

Sprejme se takoj prvi detajlist

Ia moč z najboljšimi spričevali in daljšo prakso v večji špecerijski trgovini v Ljubljani. Pismene ponudbe pod »Detajlist 7483« na upravnistvo Slovenskega Naroda. 7483

Nashega ljubljene sinčka

CIRILA

ni več med živimi.

Pogreb bo v petek, 8. t. m. ob 4. uri popoldne.

Javornik, 7. oktobra 1920.

Rođbina Bajželj.

Zahvala

vsem onim, ki so povodom smrti našega ljubega soproga, očeta, brata, strica in svaka

Franca Bizjaka

pos. in župana

čutili z nami in ki so ga spremili na njegovi zadnji poti. Posebno zahvalo pa izrekamo preč. duhovščini, trebanjskemu Sokolu, gasilnemu društvu iz Velike Loke in Trebnjega, pevskemu zboru za ganljive žalostinke vsem onim, ki so skrbeli za tako veličasten pogreb.

Škovec-Vel. Loka-Trebnje, 4. okt. 1920.

Žalnožel ostali.

Kravo, ki bo v kratkem imela tele, in več ovac proda M. Repret. Boh. Bels. Gorenjsko. 7612

Prodajalica išče službe v trgovini z galanterijo ali mešanim blagom. Nastop takoj. Naslov pove upravnistvo Slov. Naroda. 7599

Traži se boljša djevojka za sve kućne samostojno kuhati znade. Dobra plača in postopak. Ponudbe na M. Koeb, supnja nadinspektora, Karlovac, Hrvatska. 7606

Iščem učno mesto v manufakturno trgovino za svojega sina, 14 let starega v boljšo hišo. Ponudbe na Anton Lazar, Varaždin, Hrvatska. 7611

Citre z nočami na prodaj. Florijanska ul. 12, I. nadstr. 7621

Hiša v Ljubljani, 15 sob, z vrtem se takoj prodaja za 80 tisoč kron. Dobi se tudi, da plača polovico pozneje. Ljubljana, Mala čolnarska ulica 3. 7618

Na prodaj je večerni plašč iz rdečega sukna, 3500 K. Naslov pove upravnistvo Slov. Naroda. 7619

2 dijaka iz nižjih razredov se sprejmejo na študij. Naslov pove upravnistvo Slov. Naroda. 7614

Izvežbanega mehanika za vse ki bil mojstra, sprejme takoj tvrdka J. Florjančič, Ljubljana, Šelenburgova ul. 6. 7605

Sep kratak moški kožuh, posebno primeren za častnike in lovce, je napredaj za 3000 dinarjev. Naslov pove upravnistvo Slovenskega Naroda. 7557

Koroške plebiscitne znamke (jugoslovenske) želim kupiti o romana zamenjati za avstr. pleb. znamkami. Ponudbe in pogoje na: Ivan Oswald, Vell-kovec. 7609

Štedilnik večje vrste, sposoben tudi za gostilno, popolnoma kompleten s pečnicami po nizki ceni na prodaj. Ljubljana, Židovska ulica 5. 7573

Gospodinja za majhno gospodinjstvo k samemu gospodu na deželi se išče. Ponudbe event. s sliko pod »Gospodinja 7607« na upravo Slov. Naroda. 7607

Prodaja se dobro ohranjen acetični aparat, kompleten z več metrov cevi, trije dobro ohranjeni štedilniki različne velikosti, ruski biljard. Kje se poizve na Glincih 213. 7572

Stanovanje dveh lepih sob in kuhinje v mestu ali v okolici proti najnižji ceni. Ponudbe pod »M. B. 7521« na upravnistvo Slov. Naroda. 7551

Mlinar, dobro izučen, z dobrih izpričevali, se sprejme takoj. Plača zelo dobra. And. Sorčić, mlin in žaga, Rigence pošta in žel. postaja Dobova. 7622

Železnih cevi za napeljavno vodovala ali pilna prodaja ca 5000 metrov v premeru 1 col po SHS K 48 za tekoči meter in ca 2000 metrov v premeru 1 1/4 col po SHS K 58 za tekoči meter. Zdrže pritisk 20 atmosfer. Tvrdka J. Razboršek, Smartec pri Litiji. 7615

Ia apno v kosih in drobno dobavlja na vagone RVR, tov. Laško. 7629

Popolnoma suha bukova drva vsako množino se dobavajo na Ahac-jevi cesti št. 10, tramvajski postaje sv. Petra cerkev. 7616

Strojinik išče primerne službe. Več pamih strojev in Dieslovih ter benzinovih motorjev. Izurjen elektr. in mehanik, absolutno strojne šole. Več let zaposlen kot višji strojinik pri trgovski in vojni mornarici. Cenjene ponudbe z navedbo plače pod »Strojinik/7629« na upravnistvo Slov. Naroda. 7629

Pšenica, ječmen, zob, pasulj, kukuruz, masl, slanični i svo ostale zemaljske proizvode to = prženi ječmen = (sladna kava) nudi izvoznika i uvoznika trgovina Milan P. Jovanović, Mitrovica, Srpm.

Iščem mesečno sobo. J. Karel Santic Gradisce 15, III nad. pri Mušiču. 7623

Tvrdka Mihelčič, Sevnica, išče spsohnega žagarskega mojstra. Nastop takoj. Plača po dogovoru. Samci imajo prednost. 7626

Mizarski stroj, na katerem se izviril (cirkularna, vrtnik, freza, špuntovnik, spehvalnik — Nut, Falz) na prodaj. Ivan Audovic, mizar, Kolizej. 7562

Trstje za stroje izdeluje in prodaja na debelo in drobno m² po K 480 pri večjih naročilih znaten popust Stelmer Anton, Ljubljana, Jeranova ulica 13, Trnovo. 4256

Prodajalica, starejša, moč se sprejme takoj za trgovino z mešanim blagom v Ljubljani. Hrana in stanovanje v hiši. Ponudbe pod »Samostojna moč 7606« na upravo Slov. Naroda. 7596

Korespondentinja, izvežbana strojepl. se takoj sprejme, ska in stenografija, hvalčine imajo prednost. Plača po dogovoru. Pismene prošnje na tvrdko Janko Popovič, Ljubljana. 7610

Petrolejske kante dve z zabojem plačamo po K 58—, posamezne po K 22— vsaka železniška postaja. Sever & Komp., Ljubljana. 7144

Knjigovodja hoče premeniti svoje dosedanje mesto. Ponudbe pod »Sedanje mesto 7597« na upravnistvo Slov. Naroda. 7597

Petrolejske vrče in zaboje kupujemo (zaboj z dvema vrčema po K 56—, posamezne vrče po K 22—, franko postaja odpošiljalca. Hrovat & Komp., Ljubljana. Poleg realke. 7144

Pripravnega mesta v kaki pisarni želi gospodinja z znanjem slov. in nemškega jezika, slov. stenografije, strojeplja in korespondence. Bila b. tudi dva meseca brezplačno. Ponudbe pod »Začetnica/7591« na upravnistvo Slov. Naroda. 7591

Prva javnošolska vinarska zadruga v Celju reg. zadruga s o. i. sprejme takoj zanesljivega v tej stroki

Verziranega potnika oziroma uradnika. Ponudbe na načelstvo do 20. oktobra 1920. 7624

Aktuelno! Dr. Josip Smolika Načrti jugoslovenskega ustava. Cena K 28. Cena K 28. Dobiva se pri Hrv. štamp. d. d. Zagreb, Maravska ul. 24. 7577

Prevzel sem zastopstvo prvotnih tvornic: nudim elektrotlačni material, betonske železo, različne železne materiale in motorje. Zahtevajte posredbe

Glorgje Grujić Beograd, Miletina ul. 15.

Važno! Gospod Ivan Zibelić, veleposesnik in veletrgovac v Aleksandriji — Egiptu naznanja vsem cenj. jugoslov. trgovcem, industrijalnim podjetnikom ter izvoznim in uvoznim družbam vnapredu, da je pripravljeno dati najkulantnejše in najzanesljivejše vsakovrstne informacije in podatke osobito glede izvoza in uvoza z Egiptom in to vsaj za toliko časa, dokler ne bodo urejena poslovanja z jugoslovenskim konzulatom odnosno trgovskimi zbornicami. Gospod Zibelić je radom Delmatinec, goreč jugoslovenski rodoljub, kateri uživa osobito v evropskih kolonijah kot predsednik jugoslovenskih društev itd. v Aleksandriji najvišje čislanje in priznanje, kajti ta mož biva v tej tujini že nad 50 let. — Vsa tozadevna pojasnila daje tukajšnja tvrdka

Charles Princ trgovina z manufakturno na debelo, Turjaški trg št. 1, pisarna Židovska ulica št. 1, I. nadstropje. 7135

Marija Skender Kdor hoče imeti to ali ono pravno in notarsko urejeno v Ameriki, ali kdpotrebuje listine za potovanje v Ameriko, ali kdor si želi informacij v kateremkoli oziru, in kdor hoče imeti v svojih ameriških zadevah posla z zanesljivim človekom, naj se z zaupanjem obrne do gori imenovanega javnega notarja v Ameriki, ki mu je predvsem do tega, da se našim ljudem ne godi krivica od nobene strani.

United States of America. Pitsburgh, Pa.

Kupimo dobro ohranjen parni kotel (Walzenkessel) za 5000 do 6000 litrov vsebine. Natančni popis, kje se ga lahko ogleda in zadnjo ceno je poslati na centralo Dravogradske rafinerije mineralnega olja v Mariboru.

V Vašem lastnem interesu Vam svetujemo, da se v službi porabe pravega lanenega firneža in lanenega olja obrnete z zaupanjem na tvrdko: HROVAT & KOMP., Ljubljana. Postreženi boste z zanesljivo dobro kakovostjo in po razumno nizki ceni.

Jurija grofa Thurnskoga ieklarna na Ravnah pošta Guštanj, Koroško.

Velika parna pilana u Hrvatskoj (županija Modruško-Riječka) traži za svoj šumski posao vrstnog šumskog manipulant. Reflektira samo na prvovrednu stručnu silu sa velikom praksom, energičnog podpuno vještog izradbi i manipulaciji velike produkcije kao i transportu šumskom željeznicom.

Mjesečna plaća K 4000— uz stan, svjetlo i ogrijev u naravi, te polakšice u nabavi životnih namirnica. Reflektanti neka podnesu svoje detalirane ponude na upravnistvo Slovenskega Naroda pod št. »Šumski manipulant 7536«.

Važno! Gospod Ivan Zibelić, veleposesnik in veletrgovac v Aleksandriji — Egiptu naznanja vsem cenj. jugoslov. trgovcem, industrijalnim podjetnikom ter izvoznim in uvoznim družbam vnapredu, da je pripravljeno dati najkulantnejše in najzanesljivejše vsakovrstne informacije in podatke osobito glede izvoza in uvoza z Egiptom in to vsaj za toliko časa, dokler ne bodo urejena poslovanja z jugoslovenskim konzulatom odnosno trgovskimi zbornicami. Gospod Zibelić je radom Delmatinec, goreč jugoslovenski rodoljub, kateri uživa osobito v evropskih kolonijah kot predsednik jugoslovenskih društev itd. v Aleksandriji najvišje čislanje in priznanje, kajti ta mož biva v tej tujini že nad 50 let. — Vsa tozadevna pojasnila daje tukajšnja tvrdka

Charles Princ trgovina z manufakturno na debelo, Turjaški trg št. 1, pisarna Židovska ulica št. 1, I. nadstropje. 7135